

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Тодор Александров Киров,

декан на факултет “Музикален фолклор и хореография”

при АМТИИ – Пловдив,

за творческата дейност на

д-р Диляна Иванова Никифорова,

кандидат за участие в конкурс, обявен в ДВ №25 от 20.03.2018г,

за заемане академична длъжност „доцент”

по научна специалност

„История на танца и класическо репертоарно балетно наследство”,

в направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”,

към катедра „Хореография”,

факултет „Музикален фолклор и Хореография”,

при АМТИИ – Пловдив.

=====

С идеята за съхранение и развитие чрез изграждане на специалисти в областта на българското балетно изкуство, към катедра „Хореография”, факултет „Музикален фолклор и хореография” в АМТИИ бяха разкрити специалностите „Балетна педагогика” и „Балетна режисура”. Тези специалности се развиха и утвърдиха изключително успешно във времето. Преподаватели в тях бяха имена като проф. Петър Луканов, проф. Лиляна Драгулева, проф. Хикмет Мехмедов, доц. Бисер Деянов...

В смисъла на укрепване на специалностите и академичното израстване на преподавателите, е и обявеният конкурс за „доцент” по „История на танца и класическо репертоарно балетно наследство”, в който участва д-р Диляна Иванова Никифорова.

Диляна Никифорова представя впечатляващ творчески актив:

Работа като артист-балетист в Германия, Франция и Белгия; гастроли като гост солист в Норвегия, Италия и Сърбия; участия в гала концерти в Москва, Донецк, Токио, Солун, Месина, Берн, Белград, Нови сад, Скопие, Бодрум, Варна.

22 години (от 1996г) Никифорова е примабалерина на Софийска опера и балет. Тя е доктор по театрознание от НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов” (от 2010г); преподавател е в АМТИИ – Пловдив; педагог и репетитор е в Софийска опера и балет; гост преподавател в Училище по изкуствата „Пера” в Истанбул; създател и ръководител на центрове за обучение по балетно изкуство; организатор на майсторски класове.

В биографията си д-р Никифорова притежава 9 престижни награди от държавни институции и танцови конкурси, както и 24 водещи партии в балетни постановки. Автор е на книгите „Танцов театър и танцови техники” и „Българският национален балет в края на ХХ и началото на ХХІ век”, последната от които тя представя като хабилитационен труд в настоящия конкурс за „доцент”.

В монографията „Българският национален балет в края на ХХ и началото на ХХІ век” много прилежно, обективно и същевременно деликатно Диляна Никифорова описва положителните събития и слабостите в развитието на балетното изкуство в България през последните 30 години. Не е известно да е правено досега специално изследване, фокусирано върху систематизиране съвременната история на класическия танц. Натрупаният опит като участник във всички събития, свързани с българския балет от деветдесетте години на миналия век насам, обосновава мотивите и дава на Никифорова смелост за теоретична работа, свързана с балетното изкуство. Творческият ѝ път и компетентност са добра предпоставка за разработване в детайли на тази тема.

Настоящият монографичен труд е първи опит да се събере в общ изследователски фокус, да се освети, анализира и систематизира най-новата история на Българския национален балет. Изследването обхваща процеси и явления, случили се през периода от 1989г до момента. То е направено на емпирична основа, базирайки се на точни факти и личен опит, анализите са прецизни и теоретично задълбочени. Новост е изясняването на проблема за влиянието на социално-икономическите условия („преминаването от привичната тоталитарна форма на управление и централизирана планова икономика към демократично управление и пазарна икономика”) върху съхранението („оцеляването”) и развитието на балетното изкуство.

Обществено-политическите процеси, промените в социално-битовата сфера и пазарните условия за финансиране неминуемо дават своето отражение върху изкуството. С промените в политическата конфигурация и икономическите обстоятелства, българското общество понася значителни сътресения по отношение на ценностната система - пренареждат се приоритетите по отношение на духовните и материални потребности на хората. Новите условия поставят на изпитание, а в повечето случаи и променят съществено живота на артистите – „едни напускат България, а други – своята любима професия”. Годишите на така наречения „преход” от последното десетилетие на 20-ти и двете десетилетия на 21-ви век дават своето отражение върху изкуството, включително и върху подготовката и реализацията на младите специалисти. Отражението разбира се неминуемо засяга и балетното изкуство.

Монографичният труд „Българският национален балет в края на XX и началото на XXI век” представя факти и разсъждения по тази тема. Направен е актуален анализ на случващото се с Българския национален балет в края на 20-ти и началото на 21-ви век, критично са разгледани

постиженията и слабостите на българската балетна школа през периода на т.н. „преход”, направена е оценка на усилията на ръководители и деятели в сферата на балетното изкуство да се справят при условията на драстично намаляване на държавната подкрепа за танцовото изкуство: „Актуалността на изследването не е свързано само с формирането на полезната и очаквана със сигурност историческа хроника, а е обоснована с необходимостта от съществени промени в развитието на националната балетна школа, които да съответстват на новите обществени условия в страната... Изследван е подборът на репертоара на балета... Направен е подробен, задълбочен и в определена степен критичен анализ на най-значимите балетни спектакли... Анализирани са системата за подготовка и усъвършенстване на балетните артисти... Направени са съответните изводи...” (Д.Н., *монографичен труд*, стр.173)

Впечатляват обемът на информация, представена в труда, стотиците изложени факти, многобройните илюстрации и използвани източници. В хода на изложението авторът е вложил емоционален заряд, изразил и защитил е личната си позиция. Работата е комплексна и включва наблюдение и емоционално преживяване на автора като артист и непосредствен участник в събитията, като педагог и като изследовател. Проследени са хронологически събитията във времето, направена е логическа взаимовръзка между тях, уловено е случващото се в момента, осветено е неосветеното. Никифорова обогатява досегашните знания, изнася факти, съждения и заключения относно развитието на балетното изкуство в България през последните 30 години, внушава убеждението за „моралното задължение на всяко поколение да съхранява и развива идентичността на българската национална балетна школа при актуалните за времето обществени нагласи и социално-икономически условия.”

Д-р Диляна Никифорова е популярно име в България. Тя е един от водещите специалисти в областта на балетното изкуство, съчетаващ едновременно изпълнителска дейност като примабалерина, като педагог, и като теоретик–изследовател. Представените хабилитационни материали са обемни, стойностни, с принос към науката, и отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ за присъждане на академично звание.

Оценката ми е положителна и висока. Убеден съм, че д-р Диляна Иванова Никифорова е достойна за присъждане на академичното звание „ДОЦЕНТ” по научна специалност „История на танца и класическо репертоарно балетно наследство”, в професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”.

27.07.2018г

Проф. д-р Тодор Киров